

prima instanță: (Judecătoria Cahul) I. Corlenco,
instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) T. Dimitriadi, E. Dvurecenschii, V. Movilă

DECIZIE

28 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” în pricina civilă la cererea înaintată de Ceban Ina împotriva Întreprinderii de Stat „Calea ferată din Moldova” privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, împotriva încheierii Curții de Apel Cahul din 10 noiembrie 2016, prin care s-a restituit cererea de apel depusă Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

c o n s t a t ă :

La 27 iunie 2016 Ceban Ina s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” solicitînd încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 15000 lei suportate în cadrul procesului civil intentat de Ceban Ina împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova”, Secția de întreținere a Căii Ferate Basarabeasca, intervenienți accesorii Pavlenco Anatoli, Tomac Leonid, Lomonovschi Aurel, cu privire la încasarea indemnizației unice în caz de deces la salariatului în urma accidentului de muncă și a prejudiciului cauzat prin pierderea întreținătorului, încasarea indemnizației pentru întreținerea copiilor.

În motivarea pretențiilor formulate a reiterat că împreună cu copiii ei sunt beneficiari ai indemnizației lunare pentru pierderea întreținătorului, stabilite de instanța de judecată în baza art. 1419 Codul civil pînă la împlinirea vârstei de 18 ani, iar în cazul continuării studiilor pînă la 23 ani. În temeiul deciziei Curții de Apel Cahul din 15 decembrie 2015, a fost stabilit cuantumul despăgubirii lunare pentru pierderea întreținătorului începînd cu 01 aprilie 2015 suma de 4010,7 lei, a fost dispusă încasarea indemnizației unice în caz de deces, inflație la indemnizația unică și prejudiciu moral.

Relatează că cheltuielile de judecată, cu titlul de asistență juridică nu au fost solicitate în cadrul procesului civil de bază, din motiv că reclamanta se afla în situație financiară deplorabilă, este mamă a patru copii minori, nu are careva surse de venit, convenind cu avocatul ca aceste cheltuieli să fie achitate după executarea hotărîrii judecătorești. Însă, ulterior după executarea hotărîrii judecătorești, a achitat avocatului

onorariul avocatului Maxim Todorov suma de 15000 lei, cu titlul de asistență juridică acordată în apel și recurs, fapt confirmat prin bonul de plată.

Prin hotărârea judecătorei Cahul din 12 septembrie 2016 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Ceban Ina.

S-a încasat din contul Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” suma de 7000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul procesului civil privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin decesul întreținătorului și suma de 1000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezentul proces civil, în total suma de 8000 lei. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 15 septembrie 2016 Ceban Ina a depus cerere de apel prin care a solicitat modificarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Ulterior la 25 octombrie 2016 Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” a depus apel, prin care a solicitat casarea hotărârii judecătorei Cahul din 12 septembrie 2016, admiterea recursului și emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată înaintată de Ceban Ina.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 10 noiembrie 2016 s-a restituit apelul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, ca depus în afara termenului legal.

La 14 decembrie 2016 Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva încheierii solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Cahul din 10 noiembrie 2016 și restituirea pricinii spre rejudecare.

Recurentul a reiterat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel. Susține că hotărârea instanței de fond a parvenit la adresa instituției la 26 septembrie 2016 și consideră că termenul de declarare a apelului a început să curgă din această dată. În opinia recurentului cererea de apel a fost depusă în termen.

Conform art. 425 Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Referitor la termenul de declarare a recursului instanța de recurs constată că, Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea la, 10 noiembrie 2016. Potrivit scrisorii de comunicare încheierea a fost expediată părților la 23 noiembrie 2016 (f.d.96) și recepționată de către recurent la 13 decembrie 2016 (f.d.100). Recurentul a depus recurs la 14 decembrie 2016, respectiv reieșind din prevederile art.425 în coroborare cu prevederile art. 111 din Codul de procedură civilă, colegiu consideră că recursul este depus în termen.

Examinând încheierea recurată prin prisma criticilor formulate în recurs în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și pasibil de a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului

legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Materialele cauzei atestă că la caz, dispozitivul hotărârii Judecătorei Cahul a fost pronunțat la 12 septembrie 2016. Potrivit scrisorilor de comunicare a instanței de fond, copia dispozitivului hotărârii Judecătorei Cahul din 12 septembrie 2016 a fost expediată în adresa Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova”, la 13 septembrie 2016 (f.d.65) și ulterior la 19 septembrie 2016 copia hotărârii motivate (f.d.68).

Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” a depus apel la 31 octombrie 2016 împotriva hotărârii Judecătorei Cahul din 12 septembrie 2016.

În conformitate cu art.362 alin.(1) Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de *30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii*, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, reieșind din norma citată mai sus termenul legal de declarare a apelului, pentru apelant a expirat la *12 octombrie 2016, inclusiv*.

Prin urmare, soluția instanței de apel este legală și întemeiată, or Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” depunând apel, la 31 octombrie 2016 urma să solicite și repunere în termen.

Potrivit alin. (2) art.362 Codul de procedură civilă termenul de apel se întrerupe prin decesul participantului la proces care avea interes să facă apel sau prin decesul mandatarului căruia i se comunicase hotărârea. În astfel de cazuri, se face o nouă comunicare la locul deschiderii succesiunii, iar termenul de apel începe să curgă din nou de la data comunicării hotărârii. Pentru moștenitorii incapabili și pentru cei limitați în capacitatea de exercițiu sau pentru cei dispăruți fără urmă termenul curge din ziua în care se numește tutorele sau curatorul.

(3) Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Respectiv, conform prevederilor art. 116 Codul de procedură civilă repunerea în termen este posibilă în caz dacă se depune cerere de către persoana, care a omis acest termen din motive întemeiate cu anexarea probelor, ce argumentează această cerere.

Deci, se deduce cert că, Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” în cazul în care a înaintat apel în afara termenului de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, considerînd că din motive întemeiate a fost în imposibilitate de a se adresa în termen, urma să solicite cert instanței de apel *„repunerea în termenul de declarare a apelului”*, odată cu celelalte solicitări.

Instanța de recurs notează că, instanța de apel, corect a concluzionat despre restituirea cererii de apel declarată de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, deoarece apelantul a omis termenul legal de contestare a hotărârii judecătorești și *nu a solicitat repunerea în termen*.

Instituția repunerii în termen este condiționată de formularea unei cereri în acest sens, de către partea interesată, întrucât nu există o dispoziție legală expresă, care să abiliteze instanța de judecată să se pronunțe din oficiu.

Prin urmare, chiar admițând că apelantului nu i-a fost comunicată hotărârea instanței de fond, neexistând la dosar dovada de comunicare, împiedicarea mai presus de voința părții care a determinat-o să nu exercite calea de atac a apelului în termenul

legal, acesta urma să formuleze o cerere prin care să solicite instanței repunerea în termenul de declarare a apelului.

În acest context, susținerile recurentului că termenul de prescripție curge de la data când au luat cunoștință cu dispozitivul hotărâri, adică din 27 septembrie 2016, nu pot fi reținute, întrucât, prevederile art. 362 alin.1) Codul de Procedură Civilă prevede expres începerea curgerii termenului de contestare, cât și motivele obiective de repunere în termen.

Potrivit art. 6 § 1 din Convenție orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale, de către o instanță, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Noțiunea „*drepturi și obligații cu caracter civil*” nu poate fi interpretată doar printr-o trimitere la dreptul intern al statului pârât; este vorba de o noțiune „*autonomă*”, care reiese din Convenție. Art. 6 § 1 se aplică indiferent de calitatea părților sau de natura legislației de reglementează modul de stabilire a „*contestației*” și a autorității competente să judece (*Georgiadis împotriva (Greciei*, pct. 34).

Potrivit jurisprudenței CtEDO Contestația poate avea, ca obiect atât existența dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile de exercitare (*Bentham împotriva Țărilor de Jos*, pct. 32).

Dreptul de acces la instanță trebuie să fie „*concret și efectiv*” (*Bellet împotriva Franței* pct. 38). Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ „să beneficieze de a posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale *Bellet împotriva Franței*, pct. 36; *Nunes Dias împotriva Portugaliei* (dec.) în privința normelor privind citare de a compărea în instanță.

Dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit*, pct. 38; *Stanev împotriva Bulgariei* (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei*, pct. 85).

Dreptul de acces la o instanță poate fi astfel supus, în anumite circumstanțe, unor restricții *legitime*, cum ar fi *termenele legale pentru prescripție* (*Stubblings și alții împotriva Regatului Unit*, pct. 51 -52), ordinele care stabilesc plata unei cauțiuni pentru garantarea cheltuielilor de judecată (*Tolstoi Miloslavsky împotriva Regatului Unit*, pct.62-67, cerința privind reprezentarea (*R.P. și alții împotriva Regatului Unit*, pct. 63-67).

În situația dată, apelantul putea formula cerere de repunere în termenul exercitării căii de atac, însă nu a formulat.

Astfel, soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că, ține de obligația apelantului de a lua măsurile necesare privind protejarea dreptului său de acces la instanță (cazul *Van Hani versus Germania* nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Curtea Europeană a Dreptului Omului a evidențiat că accesul la justiție trebuie să fie asigurat în mod efectiv și eficace. Principiul accesului liber la justiție implică și respectarea termenelor în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale.

În această privință, Colegiul de asemenea menționează că, prin prisma jurisprudenței CEDO (Cauza Melnic împotriva Republicii Moldova (Hotărârea din 14 noiembrie 2006), Cauza Ceachir împotriva Republicii Moldova (Hotărârea din 15 ianuarie 2008), neprezentarea de către instanța de judecată a motivelor pentru repunerea apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 din CEDO.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea Curții de Apel Cahul din 10 noiembrie 2016.

În conformitate cu art. 427 lit. a) art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

Se menține încheierea Curții de Apel Cahul din 10 noiembrie 2016, prin care s-a restituit cererea de apel depusă Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Ala Cobăneanu

judecători

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari